

VII. WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA PIP W ROKU 2005

Priorytetem współpracy międzynarodowej Państwowej Inspekcji Pracy jest realizacja zadań wynikających z członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Polegają one w szczególności na sukcesywnym wdrażaniu strategii Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia (na lata 2002-2006), przy uwzględnieniu „*Wspólnych zasad dla inspekcji pracy w zakresie zdrowia i bezpieczeństwa w miejscu pracy*”, przyjętych przez Komitet Wyższych Inspektorów Pracy.

Współpraca z instytucjami międzynarodowymi:

• **z Komitetem Wyższych Inspektorów Pracy (SLIC)**

W marcu Główny Inspektor Pracy uczestniczył w 48. Sesji Komitetu w Mondorf les Bains (Luksemburg). Na posiedzeniu plenarnym przyjęto Roczny Raport z działalności SLIC (za rok 2004), dokonano przeglądu realizacji programu działania SLIC na lata 2004-2006 oraz stanu prac prowadzonych przez tematyczne grupy robocze Komitetu. Dzień tematyczny Sesji poświęcono problematyce zarządzania systemami inspekcji pracy w państwach członkowskich.

W listopadzie Główny Inspektor Pracy uczestniczył w kolejnej Sesji, w Londynie. Istotną część obrad plenarnych poświęcono analizie realizacji krótko i długoterminowych priorytetów Komitetu oraz harmonogramu prac grup roboczych SLIC. Przedstawiciele PIP uczestniczą w pracach następujących grup roboczych SLIC: ds. dyrektywy maszynowej, ds. oceny fińskiej inspekcji pracy, ds. podręcznika nt. usuwania azbestu, ds. egzekwowania prawa wspólnotowego, ds. przemocy wobec inspektorów pracy wykonujących obowiązki służbowe oraz ds. kampanii: w budownictwie – 2005 r., dot. usuwania azbestu – 2006 r. i ręcznego przenoszenia ciężarów – 2007 r. Zgodnie z przyjętymi w Londynie ustaleniami, przedstawiciel Państwowej Inspekcji Pracy został włączony w skład grupy roboczej ds. strategii działania na lata 2007-2012.

Podczas *dnia tematycznego* (poświęconego problematyce zdrowia w miejscu pracy) polska inspekcja pracy zaprezentowała dwa programy działań prewencyjnych: *program ochrony słuchu* (realizowany w województwie świętokrzyskim) i *program zapobiegania chorobom narządu głosu u nauczycieli* (realizowany w województwie dolnośląskim). Prezentacja PIP była jedną z sześciu prezentacji krajowych wybranych do przedstawienia na forum SLIC.

W czerwcu, w Ośrodku Szkolenia PIP we Wrocławiu, miała miejsce wizyta przedstawicieli holenderskiej inspekcji pracy, zorganizowana na prośbę strony holenderskiej w ramach działań przygotowawczych do europejskiej kampanii nt. ręcznego przenoszenia ciężarów w roku 2007. Wizyta służyła zebraniu informacji na temat systemu szkolenia inspektorów pracy w Polsce, w kontekście (wstępnie rozważanego) zaangażowania Ośrodka w przeprowadzenie szkoleń dla inspektorów pracy z krajów UE, którzy będą uczestniczyć w realizacji zadań związanych z ww. kampanią. Delegacja holenderska złożyła także wizytę w Okręgowym Inspektoracie Pracy we Wrocławiu i uczestniczyła w kontroli zakładu pracy, ukierunkowanej na zagadnienia związane z ręcznym przenoszeniem ciężarów.

Do Sekretariatu SLIC w Luksemburgu przekazane zostały, z zachowaniem pełnej zgodności z wymogami określonymi przez Komitet, *Raport roczny z działalności PIP za rok 2004* oraz opracowanie *Systemy prawne i sankcje*.

• **z Europejską Agencją Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy w Bilbao**

W grudniu przedstawiciel PIP uczestniczył w międzynarodowej konferencji podsumowującej kampanię informacyjną „Stop hałasowi”. W trakcie konferencji omówiono działania służące rozpowszechnianiu wiedzy na temat zagrożeń związanych z hałasem. Podczas obrad ogłoszono także wyniki szóstego Europejskiego Konkursu „Nagroda za Dobrą Praktykę” - dla firm i organizacji, które wprowadziły innowacyjne rozwiązania w zakresie ochrony przed hałasem. Wśród wyróżnionych znalazł się Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy w Kielcach, który od 2000 r. koordynuje, we współpracy między innymi z PIP, realizację wspomnianego programu ochrony słuchu w 23 zakładach województwa świętokrzyskiego.

Przedstawiciel PIP uczestniczył w pracach Rady Programowej Krajowego Punktu Informacyjnego *Agencji* w Polsce, prowadzonego przez Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy. PIP jest reprezentowana w Radzie od roku 2003.

• **z Międzynarodowym Biurem Pracy (MOP)**

W styczniu przedstawiciele PIP uczestniczyli w Genewie w spotkaniu ekspertów poświęconym opracowaniu *Wytycznych dla inspekcji pracy w leśnictwie*. Pod koniec roku *Wytyczne* zostały opublikowane w *Zeszytach prawnych* (nr 39), wydawanych przez Główny Inspektorat Pracy dla kadry PIP.

Kontynuowano współpracę z subregionalnym Biurem MOP w Budapeszcie oraz ze wskazanymi przez MOP inspekcjami pracy z krajów Europy Środkowej i Wschodniej – Bułgarii, Serbii i Ukrainy. Realizacja *Protokołów o Współpracy*, podpisanych z tymi inspekcjami w roku 2004, zaowocowała wymianą wizyt studyjnych z udziałem przedstawicieli kierownictw i ekspertów współpracujących inspekcji oraz uczestnictwem w konferencjach i seminariach organizowanych i dofinansowywanych przez MOP. W szczególności:

- z bułgarską inspekcją pracy: w lutym i czerwcu miały miejsce wizyty studyjne przedstawicieli strony bułgarskiej w Polsce, a w marcu i wrześniu - przedstawicieli PIP w Bułgarii. Wizyty umożliwiły wzajemne poznanie systemów ochrony pracy w obu krajach oraz zadań, uprawnień i struktur organizacyjnych obu inspekcji. Wymieniono także informacje na temat systemu szkoleń kandydatów na inspektorów i szkoleń doskonalących dla pracowników inspekcji (część programu wizyt w Polsce realizowana była w Ośrodku Szkolenia PIP we Wrocławiu). Partnerów bułgarskich szczególnie interesowało funkcjonowanie wykorzystywanego w PIP systemu rejestrowania i przetwarzania informacji z działalności kontrolnej.

- z serbską inspekcją pracy: w kwietniu, w Sombor, zastępca Głównego Inspektora Pracy uczestniczył w III Krajowej Serbskiej Konferencji Trójstronnej. (pn. „Inspekcja pracy w przemyśle rolnym i chemicznym”), a we wrześniu, w Belgradzie, Główny Inspektor Pracy wziął udział w konferencji podsumowującej projekt MOP dla serbskiej inspekcji pracy (pn. „Umocnić serbską inspekcję pracy na 21 wiek”), m.in. wygłaszając referat „W kierunku Unii Europejskiej – kilka rad od przyjaciół”. Główny Inspektor Pracy uczestniczył ponadto w posiedzeniu serbskiej Rady Krajowej ds. Bezpieczeństwa i Zdrowia Zawodowego.

- z ukraińską inspekcją pracy: na przełomie maja i czerwca odbyła się w Ośrodku Szkolenia PIP we Wrocławiu, tematyczna wizyta studyjna delegacji kierownictwa ukraińskiej inspekcji pracy, finansowana przez MOP. W listopadzie, w Kijowie, Główny Inspektor Pracy uczestniczył w Międzynarodowej Konferencji „Drogi zwiększania efektywności realizacji państwowego nadzoru i kontroli przestrzegania prawa pracy na Ukrainie i europejskie doświadczenia w funkcjonowaniu zintegrowanych systemów inspekcji pracy” (zorganizowanej przy współudziale MOP). Delegacja PIP przedstawiła dwa referaty: „Priorytety inspekcji pracy – kilka rad od przyjaciół” i „Zadania polskiej inspekcji pracy w zakresie kontroli prawidłowości zatrudniania pracowników”.

- **w ramach Międzynarodowej Sieci Instytutów Szkoleniowych ds. Stosunków Pracy (RIIFT)**

W lutym delegacja PIP uczestniczyła, w Wenecji, w VI Spotkaniu *Sieci*. Program spotkania poświęcony był *roli edukacji w promowaniu pracy godziwej*. Strona włoska przedstawiła ponadto problematykę dot. *zatrudnienia niestabilnego, niskopłatnego i nielegalnego* - w kontekście nowej polityki integracji społecznej we Włoszech; omówiono również perspektywy rozwoju *Sieci* i program jej działania na rok 2005. Na kolejnym, VII Spotkaniu *Sieci*, w lipcu w Tunisie, dyskutowano o roli instytutów szkoleniowych w promowaniu dialogu społecznego oraz omówiono założenia przygotowywanego projektu *Karty RIIFT*, a także program działania *Sieci* na rok 2006.

- **z Międzynarodowym Stowarzyszeniem Inspekcji Pracy (IALI)**

W czerwcu, w Genewie, Główny Inspektor Pracy uczestniczył w 11. Kongresie i Zgromadzeniu Ogólnym Stowarzyszenia. Program Kongresu obejmował kilka sesji tematycznych, które poświęcono m.in. innowacyjnym strategiom interwencji w zakresie stosunków przemysłowych i ochrony standardów socjalnych, wdrażaniu programów ochrony zdrowia i bezpieczeństwa zawodowego oraz zagadnieniom dot. efektywnego egzekwowania prawa i nowych wyzwań stojących przed inspekcjami pracy.

Udział przedstawicieli PIP w pracach komitetów i grup roboczych Rady UE oraz w realizacji międzyresortowych działań dostosowawczych, w tym w ramach projektów PHARE

Eksperti PIP uczestniczyli - na wniosek instytucji krajowych (tzw. instytucji wiodących) - w pracach kilku komitetów i grup roboczych Rady UE, m.in. zajmujących się takimi zagadnieniami jak: nadzór rynku (dyrektywa o środkach ochrony indywidualnej, dyrektywa o urządzeniach ciśnieniowych, dyrektywa maszynowa), delegowanie pracowników (dyrektywa o delegowaniu pracowników w ramach świadczenia usług).

W lutym w Brukseli, a następnie we wrześniu w Madrycie, przedstawiciel PIP uczestniczył w Posiedzeniu Komitetu ds. dyrektywy maszynowej (98/37/WE) oraz w spotkaniu grupy współpracy administracyjnej ADCO dla tej dyrektywy. Celem udziału w tych spotkaniach było rozpoznanie możliwości włączenia się PIP w realizację nowych projektów w zakresie *nadzoru rynku* prowadzonych przez inne kraje członkowskie UE.

W kwietniu w Bratysławie, a następnie w październiku w Nikozji przedstawiciel PIP wziął udział w spotkaniu grupy roboczej ds. urzędzeń ciśnieniowych (dyrektywa PED) i spotkaniu grupy współpracy administracyjnej ADCO dla tej dyrektywy. Omawiano zagadnienia istotne dla PIP ze względu na zadania inspekcji pracy, w polskim systemie *nadzoru rynku*, w odniesieniu do urzędzeń ciśnieniowych.

W kwietniu i listopadzie ekspert PIP uczestniczył w Brukseli w posiedzeniu ekspertów poświęconym implementacji dyrektywy 96/71/WE dotyczącej delegowania pracowników do pracy za granicą w ramach świadczenia usług. Na posiedzeniu kwietniowym przyjęto m.in. dokument „Standards of cooperation” będący kodeksem *dobrych praktyk* w zakresie wzajemnej współpracy administracyjnej biur łącznikowych.

Na przełomie maja i czerwca oraz w czerwcu miały miejsce wizyty studyjne w Niemczech dwóch pięcioosobowych grup inspektorów pracy. Celem obu wizyt, zorganizowanych w ramach projektu PHARE 2002/000-6050.02.01, było zapoznanie ekspertów PIP z problematyką *nadzoru rynku* w Niemczech, a szczególnie z działaniami podejmowanymi w tym zakresie przez niemiecką inspekcję pracy.

W lipcu, w Berlinie, w posiedzeniu polsko-niemieckiej Grupy Konsultacyjnej ds. polskich pracowników delegowanych do Niemiec w ramach świadczenia usług, uczestniczył przedstawiciel Głównego Inspektoratu Pracy, specjalizujący się w problematyce objętej dyrektywą 96/71/WE. Kontynuowano uzgodnienia rozpoczęte w kwietniu w Warszawie na spotkaniu zorganizowanym z inicjatywy strony niemieckiej.

W październiku miała miejsce pierwsza wizyta studyjna delegacji PIP w siedzibie Międzyministerialnej Delegatury ds. Walki z Pracą Nielegalną (DILTI) w Paryżu. Oba urzędy współpracują ze sobą od 2004 roku jako tzw. biura łącznikowe w zakresie delegowania pracowników. Celem wyjazdu było zapoznanie się z funkcjonowaniem DILTI i omówienie zasad dalszej współpracy obu urzędów.

Współpraca z inspekcjami poszczególnych krajów UE i udział przedstawicieli PIP w konferencjach międzynarodowych

W marcu przedstawiciel PIP uczestniczył w Brukseli w konferencji pn. „Reforma strategii europejskiej w zakresie niebezpiecznych substancji chemicznych”, poświęconej reformie europejskich przepisów dotyczących chemikaliów (REACH). Inicjatorem konferencji była Europejska Konfederacja Związków zawodowych (ETUC). Opracowanie zawierające wyniki konferencji jest dostępne w internecie, a także jako publikacja agendy związkowej TUTB w Brukseli.

W maju delegacja PIP wzięła udział w zorganizowanej w Sofii konferencji nt. „Zdrowie i bezpieczeństwo zawodowe jako ekonomiczny wyznacznik konkurencyjności na wolnym rynku”. Konferencja zgromadziła przedstawicieli krajów członkowskich UE i krajów kandydujących do UE, a jej inicjatorem było niemieckie Stowarzyszenie ds. Polityki Bezpieczeństwa Socjalnego i Badań z Kolonii. Przedstawiciele PIP zaprezentowali referat „Wyzwania w zakresie systemu zdrowia i bezpieczeństwa zawodowego w Polsce po przystąpieniu do Unii Europejskiej”. W maju, w Koszycach, przedstawiciel PIP uczestniczył w konferencji poświęconej zagadnieniom wspomagania komputerowego w zakresie ergonomii i bezpieczeństwa - CAES 2005. Zaprezentowany został referat nt. „Minimalizacja ryzyka zawodowego jako priorytet czynności kontrolno-prewencyjnych Państwowej Inspekcji Pracy w Polsce”.

W czerwcu, na zorganizowanej w Ostrawie międzynarodowej konferencji „Bezpieczeństwo i zdrowie zawodowe 2005”, ekspert PIP przedstawił problematykę oceny ryzyka zawodowego w zakładach górnictwa węgla kamiennego objętych wzmożonym nadzorem PIP.

W lipcu, w Londynie, z udziałem przedstawiciela PIP, odbyło się spotkanie ekspertów związane z rozpoczęciem realizacji nowego projektu MOP nt. *zjawiska pracy przymusowej oraz handlu ludźmi*. Było to pierwsze z planowanej serii spotkań poświęconych wymianie doświadczeń międzynarodowych w tym zakresie.

We wrześniu, w Warszawie, zorganizowane zostało polsko-norweskie seminarium poświęcone problematyce pracowników delegowanych i migrujących. W seminarium uczestniczyli przedstawiciele Rady Ochrony Pracy, kierownictw polskiej i norweskiej inspekcji pracy, Ministerstwa Gospodarki i Pracy, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, związków zawodowych i organizacji pracodawców. Reprezentowana była Skandynawsko-Polska Izba Gospodarcza oraz Ambasador Królestwa Norwegii w Polsce. Raport podsumowujący seminarium zostanie przygotowany przez stronę norweską, inicjatora wydarzenia.

W październiku, w Starej Lesnej (Słowacja) przedstawiciel PIP uczestniczył w 18. regionalnej konferencji międzynarodowej nt. aktualnych problemów bezpieczeństwa i zdrowia zawodowego (z udziałem ekspertów z Austrii, Czech, Niemiec i Słowacji), na której przedstawił referat nt.

„Zwalczanie hałasu w środowisku pracy w ramach działalności kontrolno-nadzorczej i prewencyjnej PIP”.

W październiku, w Paryżu, zastępca Głównego Inspektora Pracy wziął udział w Drugiej Europejskiej Konferencji nt. standaryzacji, testowania i certyfikacji w dziedzinie bezpieczeństwa i zdrowia zawodowego. Temat wiodący konferencji to „Rozszerzona Europa w globalizującym się świecie”.

W ramach październikowych Międzynarodowych Targów i Kongresu Bezpieczeństwa i Higieny Pracy w Düsseldorfie, odbyła się, współorganizowana przez MOP, międzynarodowa konferencja „Sprawiedliwa globalizacja – bezpieczne miejsce pracy”. W sesji zatytułowanej „Strategie dla Inspekcji Pracy w 21 wieku” Główny Inspektor Pracy wygłosił referat „Efektywna prewencja jednym z priorytetów w działalności inspekcji pracy – doświadczenia i perspektywy”.

W grudniu dwóch inspektorów PIP uczestniczyło w jednodniowym seminarium w Berlinie zatytułowanym „Ocena ex post europejskich przepisów z zakresu bezpieczeństwa i zdrowia zawodowego”. Organizatorem seminarium było niemieckie Federalne Ministerstwo Gospodarki i Pracy, a jego celem - ocena funkcjonowania w państwach członkowskich dyrektyw dotyczących bezpieczeństwa i zdrowia zawodowego (dyrektywy ramowej i pięciu wybranych dyrektyw szczegółowych).

Współpraca regionalna

- **Czechy**

W grudniu został podpisany *Protokół o Współpracy* inspekcji polskiej z czeską. Omówienie zasad tej współpracy oraz rozpoczęcie jej praktycznej realizacji na szczeblu centralnym i regionalnym nastąpi w roku 2006. W związku z poszerzeniem (w 2004 r.) kompetencji czeskiej inspekcji o zagadnienia prawnej ochrony pracy, strona czeska zgłasza duże zainteresowanie poznaniem polskich doświadczeń i rozwiązań w tym zakresie.

- **Litwa**

W maju został podpisany *Protokół o Współpracy* z inspekcją litewską. Podpisanie protokołu odbyło się podczas wizyty w Polsce przedstawicieli kierownictwa tego urzędu. Na życzenie strony litewskiej w programie wizyty uwzględniono takie zagadnienia jak planowanie działalności PIP, programy rozwoju umiejętności administracyjnych i zawodowych inspektorów pracy, procedury współpracy z partnerami społecznymi, aktualny system oceny ryzyka oraz problematyka ubezpieczeń z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Omówiono kierunki dalszej współpracy obu inspekcji, także na szczeblu regionalnym.

- **Niemcy**

W styczniu, w Poczdamie, delegacja PIP (z zastępcą Głównego Inspektora Pracy) uczestniczyła w spotkaniu z przedstawicielami Ministerstwa Pracy, Spraw Socjalnych, Zdrowia i Rodziny oraz Urzędu Ochrony Pracy Landu Brandenburgii. Wyjazd nastąpił po oficjalnym potwierdzeniu przez Komisję Europejską dofinansowania realizacji wspólnego projektu „Budować bezpiecznie – ponad granicami”, dotyczącego współpracy organów nadzoru w Polsce i Brandenburgii w zakresie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w sektorze budowlanym w regionach przygranicznych Polski i Niemiec. Podjęto szereg uzgodnień dotyczących praktycznej realizacji projektu, które zostały rozwinięte i sprecyzowane podczas lutowego spotkania (w OS PIP we Wrocławiu) z szefem Urzędu Ochrony Pracy Landu Brandenburgii.

Inaugurację projektu stanowiło zorganizowane w marcu, w Poczdamie, seminarium specjalistyczne z udziałem zastępcy Głównego Inspektora Pracy i kilkunastoosobowej grupy inspektorów pracy i ekspertów PIP. W okresie od kwietnia do października realizowano, zgodnie z przyjętym harmonogramem, robocze wizyty na placach budów po obu stronach granicy (Cottbus, Frankfurt n. Odrą, Eberswalde, Wykroty, Koziegłowy k. Poznania, Szczecin). Ostatnie spotkanie w Poczdamie, z udziałem Głównego Inspektora Pracy, połączono z naradą roboczą i przyjęciem ustaleń dotyczących seminarium podsumowującego realizację projektu, które, z udziałem 15-osobowej delegacji z Niemiec, zorganizowano w grudniu w OS PIP we Wrocławiu.

Na początku czerwca, w Łagowie, odbyło się VI Forum polsko-niemieckie nt. przewozu towarów niebezpiecznych. Wśród kilkudziesięciu uczestników Forum, byli przedstawiciele zainteresowanych urzędów i firm specjalistycznych z Niemiec. Omawiano m.in. takie zagadnienia jak ochrona towarów niebezpiecznych w znowelizowanej *Umowie ADR*, kontrola efektywności organizacji transportu materiałów niebezpiecznych w dużym zakładzie chemicznym, bezpieczeństwo w przewozach, załadunku i rozładunku materiałów niebezpiecznych oraz transport odpadów zgodnie z wymogami ADR. Kolejne Forum odbędzie się za dwa lata w Cottbus.

- **Słowacja**

W maju delegacja Okręgowego Inspektoratu Pracy w Koszycach złożyła wizytę roboczą w OIP w Krakowie. Wizytę zorganizowano zgodnie z ustaleniami dot. współdziałania obu inspektoratów, ujętymi w podpisanej w 2003 r. *Deklaracji o współpracy*. Realizując wnioski z poprzedniego spotkania w Koszycach (X 2004 r.), przedstawiono stronie słowackiej metody i formy działań promocyjno-informacyjnych PIP (w tym dot. prowadzenia stron internetowych Głównego Inspektoratu Pracy i Okręgowych Inspektoratów Pracy), informacje na temat poradnictwa prawno-technicznego PIP, współpracy z mediami, organizacji konkursów (m.in. dla pracodawców i społecznych inspektorów pracy), pomocy udzielanej małym przedsiębiorstwom na rzecz prawidłowego wdrażania przepisów prawa oraz sposobów popularyzacji wiedzy z zakresu ochrony pracy. Ponadto przedstawiono zadania i rolę PIP w procesie odbioru i przekazywania do eksploatacji nowo wybudowanych obiektów, ze szczególnym uwzględnieniem sklepów wielkopowierzchniowych.